



Rakovnica
1327 - 2010

Desiate výročie od založenia

RAKOVNICKÉ OBEČNÉ NOVINY

Číslo 1



Ročník X

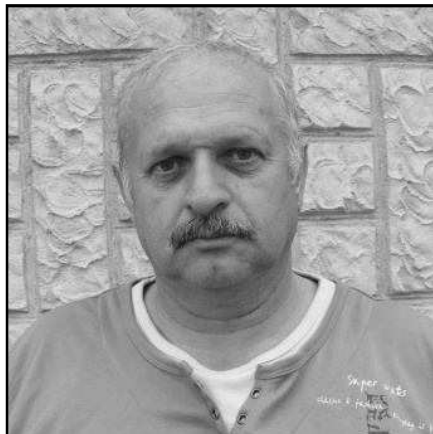


Január
2010

Všetky náklady spojené s vydávaním a rozširovaním hradí Obec Rakovnica

Pod'me spoločne zveľad'ovať obec

Mgr. Ladislav Fabián je poslancom OZ. Vykonáva funkciu predsedu komisie pre riešenie aktuálnych otázok života obce. Je pracujúcim dôchodcom. Do dôchodku odišiel ako vojak z povolania. RON ho oslovili, položili otázky a tu sú jeho odpovede.



Mgr. Ladislav Fabián, poslanec OZ

Aké ciele ste si dali pri vstupe na post poslanca?

Každý kandidát na poslanca ide do volieb a samotného výkonu funkcie poslanca s predsavzatiami a s elánom, ktorý mu postupne otupí realita práce s občanmi. Obec už nie je ako kedysi veľkou rodinou. S nežnou revolúciou prišla závisť, nenávisť, uzatváranie sa, kritizovanie všetkého dobrého málokedy zlého výrokmi: „Poslancov treba pohádzať do potoka, dobre ich platíme z našich dlaní“, tvrdia neplatíči za psov, komunálny odpad. Blížia sa voľby, majú možnosť ukázať svoju „cestnú teóriu“ v praxi ja ich budem osobne navrhovať za poslancov- uvidíme. Jedným z mojich predsavzatí bolo aj odbúranie týchto nešvárov, ale je to ľudská práca, ktorá sa nám nedarí.

Darí sa vám plniť vaše zámary?

V rámci životného prostredia sa mi darilo udržiavať poriadok „na

bývalom smetisku“ pri Dolnom mlyne, až do doby kým tam nezačal „na svoje“ vyvážať odpad jeden s tzv. spolumajiteľov, s tvrdením, „ja sa o poriadok postarám“. Opäť je z toho smetisko.

Rozvozili sme kamene po obci. Okolo nich, (po vyriešení problému túlavé psi), bude kvetinový záhon. Na kamene umiestnime tabule s históriou obce. Rekonštruovali sme celé osvetlenie v obci, pomohol som TJ pri zabezpečovaní materiálu na šatne.

Čo robíte vy a čo by mali robiť občania, aby sa nám v obci lepšie žilo?

Aby naša obec patrila k pekným, je to snaha celej obce všetkých občanov. Dokážem k tomu prispieť, malými úpravami napr. pokosiť a upratať pred svojim dvorom, vyčistiť potok, separovať zber máme na to vytvorené ideálne podmienky. Keď prispejeme čistotou v blízkom okolí svojho domu, obec bude krajšia, čistejšia. Spoločne vyriešime problémy „túlavých psov“, ktorí majú svojich majiteľov. Pomoc občanov vidím tiež aj v predkladaní návrhov, námetov, dobrých nápadov, buď osobne s

Milí občania, čitatelia RON

Srdečne Vás pozdravujeme.

Dve tváričky Vám venujeme
radosť - úsmev, radosť - smiech.
Drobných mincí plný mech.
V každej minci nádej skrytú,
že sa stane z Vášho bytu
banka šťastia, pohody.
Nech už v novom roku sa tak stane.

Týmto práním stiskáme Vaše dlane.

P.F. 2010

Vaše RON

poslancom alebo písomne cez schránku na OcÚ.

Doteraz sa nám nepodarilo zrealizovať, ale máme na to ešte rok: ozvučenie cintorína, zakrytie schodov ku domu smútku, vodovod, oprava OcÚ a kultúrneho domu, úprava priestranstiev.

Ako sa môžu na Vás občania kontaktovať?

Kontakt na mňa 0903 439 818, cez OcÚ, po vzájomnej dohode osobne alebo v mieste bydliska Rakovnica 19, písomným odkazom, možností je veľa. Pod'me spoločne zveľad'ovať našu obec, nečakajme na druhých.

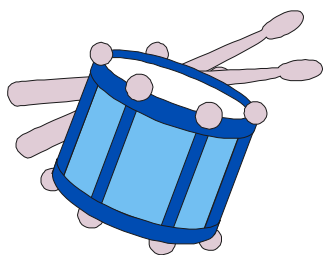
Za rozhovor ďakujú RON



Pohľad na sympatický dom

Foto na str.: Dr. Sabo

UDALOSTI, NÁPADY, INFORMÁCIE, MYŠLIENKY, POSTREHY

**Včelári**

Staňte sa aj vy včelárom. Čím viac včelstiev u nás bude, tým viac budeme mať úrody. Hovorí sa, že ak zahynú všetky včely ľudská rasa zahynie štyri roky po nich. To hovorí všetko samo za seba.

Preložiť

Veľa občanov peších i motorizovaných nás oslovilo, aby sme to napísali. Ide o náš obchod s potravinami. Je to dobrý obchod a všetci ho potrebujeme. Nemá však najlepšiu polohu. Pri dovoze tovaru veľkými autami sa križovatka uzavrie, zablokuje. Nastáva tak krízová situácia. Často neriešiteľná, pokiaľ sa tovar uloží a auto odíde. Občania navrhujú obchod preložiť do budovy bývalej Jednoty. Realizáciou ich nápadu sa vyriešia všetky problémy.

Maľujú

Občania sa o svoje domy starajú. Upravujú ich zvnútra i zvonku. Menia sa fasády ich opravou, čerstvou maľbou. Oživuje a skrášľuje to domy i celkový vzhľad obce.

Opravené

Obec prostredníctvom OcÚ, starostu obce opravila v časti Hostinec nebezpečné diery na ceste pri zastávke SAD. Pre peších i vodičov sa tak zlepšil prechod po ceste.

Mapuje

V uplynulom roku naša obec mapovala stav vozoviek, ciest obecných i štátnych. Na základe zistených skutočností boli postupne realizované opravy.

Dvakrát zarodilo

Pri dome č. 189 dozrelo hrozno dvakrát. Raz v normálnom čase. Druhýkrát zakvitlo koncom júla a do

septembra dozrelo.

Kvitli

Rok 2009 bol vo viacerých oblastiach zaujímavý. V prírode, dá sa tak povedať, spôsobil rastlinám určitý zmätok. Počas teplého leta, jesene znova kvitli jablone, čerešne, hrozno, kvety. Napr.: pri dome č. 156 v októbri rozkvitol orgován.

Dom smútku

Pod vplyvom počasia, najmä dažďa, došlo k poškodeniu omietky na časti domu smútku. Obci na vzhľade budovy záleží, a preto v letných mesiacoch, na vlastné náklady, omietku zpreparovala.

Osvedčil sa

V posledných rokoch starosta obce zabezpečil pravidelný zber elektroodpadu. Zber sa pre veľký záujem miesto raz, zrealizoval dvakrát 08. a 09. 09. 2009. občania k zberu pristupovali so zodpovednosťou k životnému prostrediu a jeho ochrany.

Ačokča

Naša pestovateľka B. Bradáčová v roku 2009 pokusne pestovala novú rastlinu. Bola to Ačokča. Rastlina vyzerala ako menšia liana. Jej plody mali chuť križenca medzi uhorkou a paprikou. Najlepšie boli nakladané v octe.

Aj o Rakovnici

Alexander Czirbusz napísal zaujímavú knihu pod názvom „Rudná z môjho pohľadu“. Kniha sa dobre číta. Píše sa v nej aj o Rakovnici. Text knihy je popretkávaný fotodokumentáciou, mapami.

Zvony zvonja

Pravidelne, každý deň o 12.00 hod zvonja v obci zvony na veži kostola ECAV. Dlhé roky mlčali. Vďaka sponzorom, občanom obce a ďalším príjmom sa dlhodobý plán oživenia zvonov stal realitou.

Na webstránke Maj Gemer

Krátke informácie

Všade sa šetrí. Aj na vydávaní informácií prostredníctvom RON. V obci je veľa zaujímavých udalostí s ktorými je potrebné oboznámiť občanov. Redaktori hľadali spôsob ako ich zachovať a dať na známosť. Súkromná webstránka Maj Gemer je ochotná zverejňovať informácie z obce. Občania, ktorí majú internet, tak majú možnosť si prečítať texty a pozrieť fotodokumentácie o živote v našej obci. Výpočet takto zverejnených informácií by bol veľmi dlhý. Uvedieme len niektoré minuloročné.

27. 08. 2009 Leto s fotákom. Úspešná, nová akcia KMR v Rakovnici

28. 08. 2009 Oslava 65. výročia SNP za účasti posledného žijúceho účastníka SNP Jána Fabiána.

12. 09. 2009 Deň baníkov. Usporiadal ho Banícky spolok v Rakovnici

19. 09. 2009 Majstrovstvá vo varení gulášu. Zvítazil náš občan Ladislav Kučera

28. 10. 2009 Posedenie pre dôchodcov v rámci Mesiaca úcty k starším

31. 10. 2009 KMR zrealizovala jubilejný piaty ročník Halloweenu

Mráz

Prvý mráz sme v obci zaznamenali 31. 10. 2009. Meranie pri potoku bolo - 5 °C.

Sneh

Nebol to len čistý sneh, ale dažď so snehom. Napadol 05. 11. 2009. Sneh sa dlhšie zachoval v kopcoch ako v obci.

O verejnej práci

Ing. Monika Genčiová spracovala diplomovú prácu o verejnej správe v obci. Práca sa zaoberá ekonomikou miestnej samosprávy, analýzou hospodárenia obce v rokoch 1996 - 2008. Záver práce

identifikuje problémové oblasti a návrhy na riešenie.

Nové webstránky

O Rakovnici informujú už existujúce stránky. Pribúdajú aj nové. Najnovšie sme zaevidovali www.ibrady.websnadno.cz a www.ibrady.meu.zoznam.sk.

Pracujú v zahraničí

Náš spolupracovník si dal námahu a zisťoval kde všade naši občania pracujú v zahraničí. Pôsobia v takých krajinách ako Taliansko, Rakúsko, Nemecko, Írsko, Nórsko... Viacej chlapov chodí s kamiónom. Ženy sú operky. Niektorí v cudzine pracujú viac ako tri roky.

Rozdiel internet - noviny

Internet je výborná vec. Veľkou jeho výhodou je, že hneď po akcii, udalosti je možné informáciu „zavesiť“ na web. Nevýhodou je jej životnosť. Po čase sa maže. Nové informácie vytláčajú staré.

Noviny majú temer večnú životnosť. Hovorí sa, že pokiaľ sa papier nerozpadne, dovtedy sú informácie uchované. Nevýhoda je spojená s periodicitou. Záleží na tom, či je to denník, týždenník, mesačník, štvrťročník. Najnevýhodnejší je ten posledný. Informácie starnú. Aj pre Obec Rakovnica by bol výhodný aspoň dvojmesačník. Vždy je o čom písať, čo zachovať pre budúce generácie.

Výrubujú

Občania sa starajú o svoje pozemky, záhrady. Jesen, zimu i jar využívajú na výrub stromov. Obyčajne začínajú záhradami. Rúbu a odstraňujú staré odrodené stromy a tie, ktoré robia tieň v záhrade a zbytočne odčerpávajú živiny z pôdy. V neposlednom rade rúbať odstraňujú tzv. burinné kry a stromy. Sú to divorastúce lúčne alebo lesné dreviny.

Pokračovanie na strane 4.

PREDSTAVUJEME

Nevšedné maľby na stenách domov

Každý človek niečo vie, niečo robí, v niečom vyniká, má svojho koníčka, naplňa svoje predstavy, túžby, tvorí, skrášľuje, upravuje, zveľadľuje. Máme to vo svojej povahe a je to tak dobre. V Rakovnici 33 rokov žije Pavel Hencel, rodák z Banskej Štiavnice.



Pavel Hencel

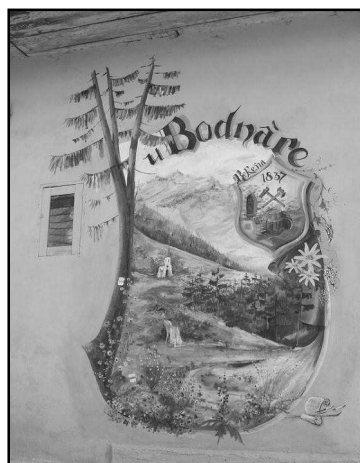
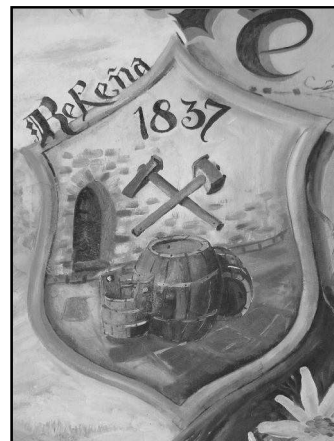
S manželkou si postavili nový rodinný dom. Ten sám zveľadľuje, skrášľuje. Podobne aj jeho okolie. Má osobitý vkus, čo je už na prvý pohľad vidieť. Ako stavbár a kamenár využíva kameň, skaly, drevo, rastliny a stromy na skrášlenie svojho bývania. Stačí sa prejsť po ulici a ich dom vás príjemne osloví. Vstup na pozemok je bez oplotenia, ale jasne označený symbolizujúcim kamenným múrikom, jazierkom, borovicou. Schválne sme prestali písať dlhý text a ponechali tri bodky... Tu začína druhá kapitola. Pavel má niekoľko veľkých koníčkov. Je to maľovanie a motokross. Maľuje od svojich šestnástich rokov. Témou sú krajinky a portréty. Materiál? Štetce, olejové farby, plátno a s t e n y . Upútali nás nevšedné maľby na stene. V Rakovnici ich má zatiaľ iba na dvoch domoch. Verte, že sú zaujímavé, pútavé. Ako doklad vám posúžia priložené fotografie. Mimo Rakovnice jeho obrazy a maľby sú v Ochťinej, Rožňave i v Taliansku. Na rodinnom dome má kresbu znázorňujúcu a charakterizujúcu rod Hencelovcov a tiež erb po starom otcovi z matkinej strany, ktorý sa volal Arpád Novotný.

Pre obec Rakovnica sú charakteristické názvy do dvorov.

Domácim to umožňuje rýchlu orientáciu a rozlíšenie podobných rodových mien, ale najmä to, kto kde býva. Tento fakt súvisí s Pavelovou druhou kresbou na dome po svokre Fabiánovej. Dom najprv premaľoval. Farby pekne zladil. Fasádu zachoval. Tým urobil veľkú službu pre zachovanie pôvodnej architektúry v obci. Dom doplnil hlavnou kresbou, ktorá označuje pôvodných obyvateľov a ako sa volalo k nim do dvora: „u Bodnára“. K tomu doplnil ešte menšie kresby, ktoré dom dekorujú. Prečo to robí? „Robím to preto, aby svet bol krajší,

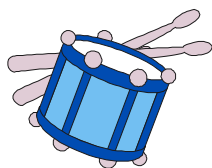
zaujímavejší, pútavejší. Robím to rád,“ povedal nám. Rozlúčili sme sa s tým, že možno v obci pribudnú ďalšie jeho kresby, ktoré nám prostredie viacej spestria a spríjemnia.

Text a Foto: Dr. Jozef Sabo



Ukážky Pavelových kresieb na domoch

UDALOSTI, NÁPADY, INFORMÁCIE, MYŠLIENKY, POSTREHY



pokračovanie zo str. 2

Svojím počínom si vážia svoje záhrady, pozemky, pôdu. Ďalej to robia aj pre dobré susedské vzťahy. Odstránením previsujúcich konárov, nežiaducich stromov si navzájom vytvárame pekné vzťahy, ktoré sa nedajú ani zlatom vyvážiť.

Oči a ruky

Vidieť je jedna vec a urobiť druhá. To čo vidíme sa zdá, že je toho veľa a bude to ťažké. Nie je dôležité čo sa nám zdá, ale čo nakoniec urobíme. V obci je také príslovie: „Oči sa boja a ruky porobia“. Je v tom kus životnej pravdy celých generácií. Dôležitý je výsledok a nie obavy.

Vyhodený

Pri slove vyhodенý nás všeličo napadne. V informácii nejde o človeka, ale o psa. Občania sledujú pohyb psov po uliciach. Túlajú sa psy známych majiteľov, ale aj psy neznáme. Podľa vyjadrenia občanov neznáme psy niekto bez milosti vyhodil na ulicu a nechal tak napospas, alebo na súcit ľudí.

Prísediaci

Funkčné obdobie prísediach na Okresnom súde v Rožňave skončilo 31. 12. 2009. V zmysle zákona 385/2000 Z. z. boli za prísediach navrhnutí a zvolení na nasledujúce štyri roky: Ing. Monika Genčiová a Mária Hencelová. Poznamenávame, že túto funkciu už vykonávali od roku 2006 a vo funkcii sa osvedčili.

Uvažuje

Starosta obce uvažuje nad novými projektami. Jeho predbežné predstavy zahŕňa „Dom ľudovej kultúry“ kniha o Rakovnici a rozšírenie propagačných materiálov, ktoré by ešte viacej zviditeľnili obec.

Huby

I keď hlavná hubárska

sezóna v roku 2009 bola dávno za nami hubárčenie neprestalo. Presvedčili nás o tom hubárske úlovky koncom novembra a začiatkom decembra 2009. Občania našli množstvo hliv, bedlí, ale aj hríby.

Autá pribúdali

Náš spoluobčan má dobrú pamäť. Zalistoval v nej a tak sme sa dozvedeli aké nové autá do obce v minulosti pribúdali v približnom poradí.

Spartak (Škoda 440) mali: Ľudovít Fabián, Jozef Hlaváč.

Octaviu 445: Ján Lindák, Mladoň Boško, Ján Dányi, Pavol Chlebuš, Zoltán Kóžár, Ondrej Benko

Octavia combi: Ján Popálený, Ladislav Jesenský

Škoda 1000 MB: Ondrej

Čapó, Ondrej Belák, Ondrej Lešták, Ondrej Fabián, Ondrej Lorko, Jozef Tindúr, Ján Jakubčák, Ondrej Čapó, Ján Čapó, Ľudovít Fabián, Ľudovít Jesenský, Ján Máfaš, Ladislav Kučera, Ondrej Lörinc, Ladislav Sedlák, Ladislav Gonos, Ondrej Gallo

Moskvič 407: Ing. Ján Fabián, Marton Jakubčák

Moskvič 408: Ondrej Bradáč, Ján Gonos

Škoda 1202: Ľudovít Koltáš

Felícia: Ján Molnár

Simca: Ondrej Genčí

Volga (GAZ 24): Ladislav Kučera, Ondrej Benko (GAZ 21)

Prvý trabant: Ondrej Bradáč

Fotoreportáž

KMR zrealizovalo Mikuláša v spolupráci s Obcou Rakovnica dňa 6. decembra 2009 pre deti. Naša spolupracovníčka Andrea Leštáková akciu zachytila digitálnym fotoaparátom. O príjemnej atmosfére svedčia nasledujúce fotografie.



Všetci boli šťastní

Foto na str.: Andrea Leštáková



Pre spomienku sa chce každý s Mikulášom a tu je zopár záberov, ktoré Vám ponúkame

HISTÓRIA

Z histórie kostola sv. Márie Magdelény

Kostol sv. Márie Magdalény bol donedávna v podstate neznámy. Objavili ho pracovníci Okresnej pamiatkovej správy v Rožňave niekedy v polovici 70. rokov. Práve oni sa zaslúžili o jeho zapísanie do zoznamu kultúrnych pamiatok a iniciovali jeho zameranie i jeho neskorší pamiatkový výskum. Výskumom sa zistilo, že kostol je v zásade jednotnou stavbou, zachovanou v hmote, pôdoryse i detailoch z doby svojho vzniku, i keď s niektorými nevýraznými úpravami a doplnkami. Vznik Rakovnického kostola i iných kostolov tohto typu na Gemeri možno vzťahovať k banskej kolonizácii a niektoré z nich k obdobiu po tatárskom vpáde.

Najstaršia zmienka o obci je z roku 1327, o kostole z roku 1416, z jeho umelecko-historickej analýzy ale vyplýva, že je o mnoho starší. Podľa monografistu B. Ilu osada Rakunchas (1327), Scenegetew (1329) vzniká ešte v 2. polovici 13. storočia ako uhliarska dedina v istej závislosti od susednej obce Rudná. Pôvodné miesto osady dokladuje jej kostol, ktorý je situovaný severne od dnešnej Rakovnice.

Prvotná osada vznikla uprostred lesa na miernej náhornej planine. Jej založenie nebolo jednorázové, predpokladá sa staršie osídlenie. Podnetom založenia Rakovnice je hlavný prúd rozšírenia kvadratických chórov v celej strednej Európe v 13. storočí. Rakovnický kostol je medzi gemerskými pamiatkami azda najarchaickejší, hoci nie osamotený. Ako celok je relatívne

slohovo čistý. Dobu jeho vzniku môžeme klásť do druhej tretiny 13. storočia.

Kostol u chýba sakristia, čo môže byť dôkladom malého počtu obyvateľov v zakladajúcej dobe, a veža. Západná tribúna mohla slúžiť ako empora škúľtárska (richtárska) alebo išlo len o rozšírenie priestoru, či vytvorenie spevackej tribúny. Za vytvorenie vstupu do lode zo severu snáď môžu terénne danosti, pretože kostol je zo severu chránený horským hrebeňom

Niektoré regionálne spracovania kolonizačných jednolodí s rovným záverom zo strednej Európy identifikovali východisko najmä v architektúre kláštorných kostolov, zvlášť cisterciánskych.

V roku 1658 bol kostol



Pohľad na kostolík z južnej strany

zničený, čo je potvrdené zhoreným trámom zo zaniknutej drevenej empory. K obnove kostola v druhej polovici 17. storočia sa viaže niekoľko stôp po maľovanej výzdobe exteriéru, ako je náročné kvádrovanie s červeným diamantovaním na východnej stene,



Fotozáber z východnej strany

evokujúce renesančné princípy i nálezy okenných paspárt s rímsou a polkruhovým štítkom na východnej stene i okolo okna v západnom štíte, doplnené ornamentálnymi vlysmi, (kvetinová ornamentika na západnom štíte, voluty i stopy figurálneho výjavu - Ukrižovanie - blízke ľudovému ornamentu a štylizácii.

Podľa pápežského povolenia z roku 1796 sa kostol stal pútnickým miestom. Vďaka tomu sa využíva aj dnes, každý rok 22. júla na Magdalénu.

Autor: Janka Švarcová
Foto: Mgr. Štefan Lipták



Pohľad na každoročnú svätú omšu

POÉZIA

Rakovnica moja rodná

Kde má človek korene tam patrí
hoci by bol na míle vzdialený
vo svete.

V predstavách sne
každú noc
ožíva v zreničkách
dávna minulosť
spomienka
na svoju rodnú...

Koľkokrát som videla
aj potme
slnecné tiché chotáre
stopy nôh kráčať
po blatnej ceste k domu
tváre najmilších

Nedele

Na stole
prežehnaný chlieb
okružly a veľký
- koleso na voze-
v kúte prázdnu
zbenku na maslo

Ľudí dobrých z dediny
postávať pri bráničkách
bez kľučiek
boli otvorené pre každého
dokorán

Starý mlyn
na Nižných lúkach
pri potoku Genč
unavené stádo kráv
- živiteliek rodín-
Bola chudoba

Bohatá iba krása okolia
čaro bielej planiny kraľovalo vysoko
v zhode s modrou oblohou
zelenými vencami hôr
čo zbehli k lúkam
do Rožňavskej kotliny...

Ľudská túžba
niť
navíjaná do kĺbka
vábi
len chvíľu
zložiť hlavu na medzu
- hraničnú brázdu-
kameň
čo delil pole od susedov
privolať do úst zabudnutú
sladkú vôňu hrušiek
pre ktorú ich osy štípali

do jesenných
zrelých líc

V potoku
ovlažiť schodené nohy
a pod jelšami trpezlivo čakať
šibnutie chvostov rýb
račích klepiet
ako kedysi...

Všetko sa zdá také vzdialené
a neskutočné

Len spomienky ostávajú človeku

Ako lastovičky zobáky z hlinených
hniezd
- naše detské oči-
cez útle okno vykukali zvedavo
ku vrchu Mních

Nebo svetlom sa rozdávalo svetu
a baníci s lampášmi
pripomínali
svätajánske mušky
z Dobšinského rozprávok

Kronikár obce zaznamenal
Pavol Dobšinský
ev. farár
z Rožňavského Bystreho
krásne kázal kedysi
aj v našom kostole
Veľká pýcha
Bohu chvála

Často spomínam
na letá
keď dažďová voda
močila konope
na lúkach
a mladé ženy
Bože
aké len boli krásne
ako anjeli
čo práve z neba zleteli
na obyčajnú zem
tancovali bosé tance
a kiki natriasali pri speve...

Cez zimu v kúdelnej izbe
krošná drali
bolo treba súkna
na kroje a plachty

Cencúle
jediné šperky
jagavé pod strechou domu
povešané do jari

sa len čudovali
prečo takým chvatom
ženy perie párajú
nevedeli
svadba sa chystá
- onedlúho-

prišli chlapci
pošuchotať
orechy na peci

Aj tak bolo
veselo

Dedina uložená v údolí
ma teraz víta ticho po rokoch
Ku škole sama prejdem
po písmenkách abecedy
čo sa museli prerúčkať
k slovám
vetám básní
ako nás učil
Božko Mladoň
naš dobrý učiteľ

Na hrobch ma premôže vždy clivota
postojím pri hrobe
kde leží naša drahá mať
z rodiny nebožtíci
čo si život odložili
Večný pokoj im
Cintorín živá biela chryzantéma

Ako obec chráni svoju dávnu históriu
v richtárskej železnej truhlici
aj naše rodinné osudy
spísala sestra Helenka
- aj keď rodina nepatrila
k slávnym veľmožom z hradov a kaštieľov
ale bola naša teplým domovom
z ktorého mláďatá vzišli
pre lásku k druhým ľuďom
so srdcom
čo nesklame a nezabúda

Rakovnica naša rodná

Teraz si ako rozkvitnutá jablň
a máš plody
deti
čo nikdy neodišli
ostali zveľaďovať malý kúsok zeme
po predkoch
Nech Boh žehná všetkým
veľa slnečných vekov

Dr. Zuzana Janáčová

ROZPOČET OBCE

ROZPOČET OBCE NA ROK 2010
schválený Obecným zastupiteľstvom v Rakovníci dňa 10. 12. 2009

Príjmy	€
Daňové príjmy - dane z príjmov, dane z majetku	77 080
Daňové príjmy - dane za špecifické služby	4 000
Nedaňové príjmy - príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku	4 120
Nedaňové príjmy - administratívne poplatky a iné poplatky a platby	1 900
Nedaňové príjmy - úroky z tuzemských úverov, pôžičiek, vkladov	10
Tuzemské bežné granty a transfery	7 260
Bežné príjmy spolu:	94 370
Kapitálové príjmy	
Príjmové finančné operácie	
Rozpočtové príjmy spolu	
Výdavky	€
01.1.1 Výdavky verejnej správy	69 650
03.2.0 Ochrana pred požiarmi	200
04.5.1 Cestná doprava	1 000
05.1.0 Nakladanie s odpadmi	5 000
06.3.0 Zásobovanie vodou	1 300
06.4.0 Verejné osvetlenie	6 500
08.3.0 Vysielacie a vydavateľské služby	1 200
08.6.0 Rekreačia, kultúra a náboženstvo inde neklasifikované	7 000
10 Sociálne zabezpečenie	2 520
Bežné výdavky spolu:	94 370
Kapitálové výdavky	
04.5.1.3 Správa a údržba ciest	
06.2.0 Rozvoj obcí	
Kapitálové výdavky spolu:	
Bežné výdavky spolu	94 370
Kapitálové výdavky spolu	
Výdavkové finančné operácie	
Rozpočtové výdavky spolu	94 370
Bežné príjmy	94 370
Kapitálové príjmy	
Príjmové finančné operácie	
Rozpočtové príjmy spolu	94 370
Hospodárenie celkom	0

VÝSLEDKY VOLIEB DO KSK V OBCI

Poradie prvých troch kandidátov za predsedu KSK v obci

JUDr. Zdenko Trebuľa	SMER - sociálna demokracia, SMK, ĽS-HZDS, SF, HZD, SOS, MOST-HÍD, LIGA, Občiansko - liberálna strana	118 hlasov
Ing. Ján Süli	SDKÚ, KDH, SaS, KDS, OKS, DS	6 hlasov
MUDr. Michal Vajda	ÚSVIT	5 hlasov

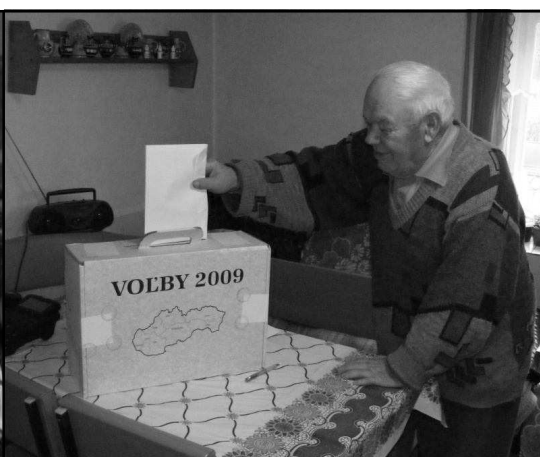
Výsledky volieb do Košického samosprávneho kraja v Rakovnici konaných 14. novembra 2009

Okrsková volebná komisia zistila tieto výsledky:

Počet oprávnených osôb vo volebnom okrsku zapísaných do zoznamu voličov	518
Počet voličov, ktorým boli vydané obálky	161
Počet odovzdaných obálok	161
Počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby do zastupiteľstva	160
Počet neplatných hlasovacích lístkov pre voľby do zastupiteľstva	1
Počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby predsedu	142
Počet neplatných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby predsedu	19

Piatí kandidáti za poslancov KSK zvolení v Rakovnici

1. Ing. Ján Babič	SMER sociálna demokracia	89 hlasov
2. Ing. Štefan Bašták	SMER sociálna demokracia	64 hlasov
3. Karol Horník	SMER sociálna demokracia	39 hlasov
4. Miroslav Tomko	Združenie robotníkov Slovenska	37 hlasov
5. Ing. Dionýz Doboš	Strana maďarskej koalície	32 hlasov



Volili mladší i starší občania, aj prvovoliči.

Na požiadanie prišli členovia volebnej komisie za voličmi k nim domov.

Zúčastnení voliči si boli vedomí svojho práva mať možnosť voliť a to aj patrične využili.

SPOLOČENSKÁ KRONIKA, Z DOMÁCEHO SLOVNÍKA

Oznámenie k správe miestnych daní a poplatku za komunálne odpady

Obec Rakovnica ako správca miestnej dane podľa zákona č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady a zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov **oznamuje platiteľom miestnych daní**, že podľa § 20 odsek 3, § 27 odsek 4 a § 80 odsek 1 zákona č. 582/2004 Z.z. v priebehu príslušného zdaňovacieho obdobia **sú povinní oznámiť správcovi dane skutočnosti rozhodujúce pre vznik, alebo zánik daňovej povinnosti a každú zmenu týchto skutočností do 30 dní** odo dňa nasledujúceho po dni, keď tieto skutočnosti, alebo ich zmeny nastali. Pre správne určenie dane je rozhodujúci stav k 1.1. príslušného zdaňovacieho obdobia.

U dane z nehnuteľnosti sa tieto zmeny týkajú najmä zmeny vlastníctva, prenájmu, užívania a správy nehnuteľnosti, pokiaľ táto zmena nastala v priebehu minulého roku predajom, kúpou, dedením, alebo iným právnym úkonom.

U poplatku za komunálny odpad je pre určenie poplatku rozhodujúci počet poplatníkov žijúcich v spoločnej domácnosti. Každú zmenu, ktorá nastala v roku 2009 je platiteľ povinný nahlásiť správcovi dane.

U dane za psa je pre určenie dane rozhodujúci počet chovaných psov starších ako 6 mesiacov. Každú zmenu (prírastok, alebo úbytok), ktorá nastala v roku 2009 je platiteľ povinný nahlásiť správcovi dane. Daň za psa sa vyrubuje platobným výmerom iba pri vzniku daňovej povinnosti. V nasledujúcich rokoch je táto daň splatná do 31. januára bez platobného výmeru.

Som presvedčený, že každý platiteľ dane, ktorého sa vyššie uvedené skutočnosti týkajú, si v záujme riadneho platenia a spravovania miestnych daní, tieto povinnosti splní v čo najkratšom čase a v zákonom stanovených lehotách.

Ing. Ondrej Lorko, starosta obce

Z domáceho slovníka

Rakovnícké nárečie

piast	- bol z dreva, s ktorým sa na potoku keď sa pralo tak sa prádlo zatočilo a piastikom sa vybíjala voda (fungovalo to ako „dnešná zmýkačka“)
papek	- kus nejakého tenkého dreva
pajdem	- pôjdem
piaro	- jeden kus pierka napr. z husi
piaria	- viacej alebo hromada pierok z husi, kačky atď.
piarco	- spletené pierka a týmto sa napr. natieral pri pečení koláč, chleba atď.
parobok	- mládenec
písanka	- zošit
safalátky	- špekačky
strimovat	- zdržiavať
suňoga	- komár
sviaška	- sviečka
sviatit	- svietiť
svätok	- sviatok
skáltovat	- utraťiť
starejší	- dotýčný mal príhovor na svadobnej hostine
stval	- stôl
saťor	- taška
sito	- používalo sa pri osievaní
sudy	- riad
säláp	- ventil na duši
slunko	- slnko
strojit sä	- obliekať sa ale aj pripravovať na odchod niekam
stupka	- drevená nádoba so železom na drvenie maku
síkat	- čúrať
sýkavka	- striedačka

Zbiera: Emil Koltáš

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

Oslava životných jubileí

80 rokov	
Irena Beláková	* január
Helena Fabiánová	* február
75 rokov	
Juliana Gonosová	* január
70 rokov	
Helena Hlaváčová	* január
Magdaléna Kožárová	* február
Zuzana Kravecová	* marec
Margita Beneová	* marec
65 rokov	
Emil Koltáš	* február
Viliam Koltáš	* marec
Ján Belák	* marec
60 rokov	
Vojtech Rusňák	* január

Jubilantom srdečne blahoželáme

Rozlúčili sme sa	
Mária Šmelková rod. Tothová	† 05. 11. 2009
66 ročná	
František Šikúr	† 09. 01. 2010
nedožitých 75 rokov	
Zuzana Dávidová rod. Leštáková	† 16. 01. 2010
nedožitých 85 rokov	

Pozostalým vyjadrujeme úprimnú sústrast'

V NAŠOM NÁREČÍ



Z Ľudovej kuchyne III



Pešená hus

Dostacijä: hus, slanina, mas, sol.

Oskubala som piaria a opálelo sa na slame potom, šva zostalo ešte. Slama sa zapálela, tá hus už ak bula opskubaná, ta sa pokruťela ponad tot plamän, abi ešte šva zostalo, ta obhorälo. A ešte najväčé, kod sa pchala hus! Ta toto bulo treba tak urobiť, no. Čo nasledovalo po opálení? Rozbrala sa (rozpítvala). No a potom sa pekla f calosti, väšinó. Na brótvane sa pekla. Čo sa ešte kládlo na hus predtým, ako sa dala piecť? Ta tam zmo lem ťiaž tak slaninu nakrájali na nú, naverch, posolelo sa, a tak sa dalo do brótvana. No ta mas sa kus dala, abi sa neprilepelo (ta to bohviaak nemasteli, lebo tam tá hus pustela mas) a podliavalo sa, bo to bulo treba dlukši piac. Keď sa hus upiekla, čo sa k nej podávalo? Grúle mätleňa sa urobili gu né a s tim.

Viprážänia kohútiki

Dostacijä: kohútiki, múka, vajcä, prézle, šmäki.

...Alebo sa viprážäli mladä kurätä, kohútiki, kod buli, bo kurki sa nahali väšinó na to, abi vajcä nesli, a kohútiki, ak už buli takia väšia, šva už buli súcia na viprážänia, ta sa viprážäli! Sā dali do múki, potom sā dali do vajca, potom sā dali do prézloch, tak sā robili. Viprážänia na prézloch.

Kukurica z makom

Dostacijä: kukurica, cuker, mak, maslo.

A dakodi, kod sā chodelo pás po dedine, tak husi sā chovali. Ta viate, šva sā dávalo? Vešiar, už ak ženi sa brali domó? Kukurica z makom! Kukurica sā varela, ale to rano postaveli! To sā musela varit až do večera! Taká tvedrá fše bula. Ak sā uvarela, na to sā däl cuker, mak a aj maslo sā dalo

rospraženia. A toto na mištóški a ženi jedli. Alebo z miski, ešte lepši povedano... To sā mislelo tim to, že sā nenabralo každé okremä, ale ak miska velikā sā položela na stval, ta každí zo svoje strani si bräl.

Kuräcä poliačka z gágorikmi

Dostacijä: kura, maren, petruška, piaper calí, sol, hrubā múka, vajco, voda.

No ta kuri sā dali varit! Do toho sā dala maren a petruška, tak ak aj teráz. To ťiatio: piaper calí sā däl, sol a inšia ani nebulo takia niš do poliački. A gágoriki sā robeli s cesta: múka, vajco a niš inšia. A voda. Vivätkalo sā tenkia cesto, na to bulo treba tenkia! Bo to takia velkia gágoriki z hrubiho cesta, ta to tak nechuteli! A muselo sā tak urobiť, že sā zakrilo, lebo to ak uschlo, už sā nedali gágoriki robiť! To sā pod rajniški, pod miski klädli ťia cestä, abi nestverdli, bo to sā odrazu nedalo! Gu tomu bulo treba velé ženi, bo kod to cesto sā pokrájalo na ťia kocki (cca 2 x 2 cm), no ta už aj bulo treba robiť! A viate, na šom to robeli? Na berdoch. Ta, ulapí sā tot edon rožok (= nakrájaného cesta), križom, vrätено sā tam dá a teráz sā skrútne na tom berde. Zato sú tam ťia jārški. Lebo ťia zubi na berde, ťia urobä ťia jārški na tom gágoriku! No a to sā zavarelo vo vode, fslané vode, no a potom sā do poliački dávalo. Do miski, narobela sā poliačka v miske, a tak.

Vrätено - šva sā prädé na nom.



Dobre slúži na varenie i ohrievanie Foto: Dr. Sabo

Vysvetlivky k textu: na uľahčenie čitateľnosti textu som sa v spolupráci s dialektológom rozhodol pre zjednodušenie zápisu, konkrétne o nepoužívanie asimilácie (spodobovania) na konci slov, ani splývania spoluhlások na šviku dvoch slov, ponechávam ich teda v spisovnej podobe, napr. *dat mliako* (dať mlieko) namiesto reálne vysloveného *dad mliako*, *tak nám* namiesto *tag nám*, *kod som*, *kus nahám* namiesto *ko_com*, *kuz nahám*, *bvab* namiesto *bvap* (fazuľa) a pod. Spodobovanie a splývanie spoluhlások však naďalej zachovávam na začiatku a vnútri slov, napr. *hlatká*, *rostrepat*, *ftodi* a tiež pri písaní predložiek *s*, *z*, *so*, *zo*, *v*, *f*, napr. *s nich*, *so mnó*, *f né*, *s nima* (ale aj *z mastó*, *z vodó* a pod.), keďže v tomto prípade ide najmä pred osobnými zámenami o svojské tvary charakterizujúce gemerské nárečia (v niektorých slov. nárečiach sú totiž aj tvary *z nich*, *v nej* tak aj v spis. výslovnosti, *zo mnu*, *z nima* tak napr. vo východoslov. nárečiach). Zachovávam tieto znaky nárečového zápisu: nepoužívam literu (grafému) „y“, nahrádzam ju literou „i“, napr. *kim*, *midlo*; mäkčeň zapisujem všade tam, kde sa vyskytuje, napr. *ťia*, *maťerä*, ak pri spoluhláske mäkčeň chýba, výslovnosť je tvrdá, napr. *nesla*, *den*. Ponechávam zapisovanie hlások *ch*, *dz*, *dž* používaných v čitateľskom prepise. Kolísavú výslovnosť *u/v* v slovách ako *d'iačka*, *poliačka* zapisujem ako *v*, pretože sa domnievam, že táto výslovnosť je bližšia viac k pernozubnému *v* ako k obojpernému *u*. Niektoré opakovania (slov, textu), kazy reči či odbočenia od témy som do textu neumiestnil. Texty sú čiastočne upravované, z dôvodu zachovania postupnosti pri príprave jedál. Snažil som sa však nezasahovať do prirodzeného slovosledu. V zátvorkách sú doplňujúce či upresňujúce informácie od informatorky, príp. ďalší nárečový variant slova, ak je slovo v zátvorke zapísané bez kurzívy, ide o doplnenie informácií zapisovateľom, pre lepšiu orientáciu v texte. Podčiarknutý znak *ä* znamená široké *ä* s dĺžnom, napr. *porädok*. Rozprávala p. Zuzana Birková, 70-ročná rodáčka z obce Rakovnica.

Mgr. Gabriel Rozai

Desiate výročie vydávania RON

Rakovnické obecné noviny začali vychádzať pred desiatimi rokmi

Rok 2010 sa nesie aj v znamení 10. výročia existencie Rakovnických obecných novín (RON). Povedali by ste, že už prešlo desať rokov odkedy vyšlo prvé číslo? Áno. Prvé číslo malo jeden list, čiže dve strany. Ďalšie čísla boli bohatšie na rozsah. Stretávali ste sa so svojimi novinami v rozsahu štyroch strán. Váš hlad po informáciách narástol natoľko, že dnes vychádzame na dvanástich stranách. Za celý čas sme neustále skvalitňovali a rozširovali obsah, grafiku, rozsah. Vždy pribudlo niečo nové, zaujímavé, pútavé, jedinečné.

O zaujímavú grafickú stránku sa pričínili naši technickí redaktori Ing. Ondrej Lorko, Lukáš Ďurán, Martin Genčí, Slavomír Elexa.

O obsahovú stránku sa pričínilo mnoho ľudí. Niektorí prispievali pravidelne, iní sporadicky. Vďaka nim boli RON naplnené bohatými, pestrými informáciami. Každý čitateľ si našiel to svoje. Bol, ako sa hovorí, „v obraze“. Vedel čo sa v obci udialo či to bolo zo zasadnutí OZ, v kultúre, v športe, v pestrom spoločenskom živote.

Podakovanie za to patrí Viliamovi Koltášovi, Ružene Hudecovej, Ľuboslavovi Sedlákov, Katke Birkovej, Mgr. Ľubici Birkovej, Ondrejovi Bradáčovi, Ing. Monike Genčiovej, Mgr. Marte Gadušovej, Mgr. Márii Sabovej, Márii Hlaváčovej, Ondrejovi Žúdelovi, Vojtechovi Fabianovi, Edite Gajdošovej, Mgr. Ladislavovi Fabiánovi, Marošovi Leštákovi, Kataríne Nociarovej, Emilovi Koltášovi, Mgr. Eve

Uhrinovej, Jánovi Gonosovi, Jaroslavovi Blahútovi, Radoslavovi Chlebušovi, Ing. Antónii Leštákovej, prof. Jánovi Fabiánovi, Jánovi Bradáčovi, JUDr. Ivanovi Gallovi, Lenke Strelkovej, Jánovi Dányimu, Jane Švarcovej, Mgr. Štefanovi Liptákovi, Dr. Ondrejovi Dobošovi, Mgr. Gabrielovi Róžaimu, Mgr. Jánovi Gallovi, Ivanovi Žitňanskému, Ing. V. Pástorovi, OR PZ v Rožňave a ďalším.

Významnú úlohu pri tvorbe novín ste zohrali Vy občania našej skvelej obce. Získali sme od vás nápady, myšlienky, podnety, dobré rady. Najviac si vážime vašu podporu novinám i tvorcom. Plne ste si uvedomili, že to čo vám dajú noviny to vám nikto nedá. So zvedavosťou, nedečkavosťou ste očakávali každé nové číslo. Mnohí z Vás máte uložené všetky čísla a chránite si ich. Je to už historický materiál o vývoji a udalostiach v našej obci.

Veľký podiel na vydávaní a rozširovaní RON má Obec Rakovnica, naša obec. Ona je vlastníkom. Ona vydáva noviny, ktoré každá rodina dostáva zadarmo do svojej poštovej schránky. Nemalý podiel na tom mali aj starostovia obce a ich ústretovosť, pochopenie pre potreby občanov, osobná angažovanosť.

Dovoľte nám, vážení občania, milí čitatelia Rakovnických obecných novín, aby sme Vám zablahoželali k desiatym narodeninám Vašich obľúbených obecných novín. Nech Vás stále sprevádzajú vašim životom. Nech neustále a naďalej informujú o všetkom, čo sa v obci deje alebo udialo.

Dr. Jozef Sabo



Všetky náklady spojené s vydávaním a rozširovaním hradí obec Rakovnica



Zmena podmienok v novom programovacom období
Skupiny vodovod Rakovnica a fondy Európskej únie



Funkcia poslania je o zodpovednosti k občanom i obci



Orientácia na dôchodcov vo vyššom veku a rodiny s novonarodenými deťmi



Vykonal množstvo užitočnej práce
Slovko „ďakujeme“ je namieste



Vážení občania, milí naši čitatelia

Občania sa tešia na každé nové číslo

I mladší si nájdu to svoje

Vážení občania, milí naši čitatelia

ŠPORT



Futbal

Futbal

II. trieda

okresné majstrovstvo

TJ Baník Rakovnica

V súťažnom ročníku 2009 - 2010 hrá TJ Baník Rakovnica II. triedu okresné majstrovstvo za účasti 14 účastníkov.

V jesennej časti zohrali 13 zápasov z ktorých 4 vyhrali, 1 krát remizovali a 8 zápasov prehrali.

Umiestnenie v jesennej časti je 12 miesto.

Výsledky jesennej časti:

9. august 2009	Rakovnica - Jovice	3:0	kontumačne v 50 minúte zápasu bol inzultovaný rozhodca hráčom hostí za stavu 2:1 Góly: J. Turčányi, S. Samko
16. august 2009	Kružná - Rakovnica	5:0	
23. august 2009	Rakovnica - Kovstav Rožňava	0:1	
30. august 2009	Hrhov - Rakovnica	9:1	Gól: S. Samko Zápas odohrala Rakovnica len s desiatimi hráčmi.
6. september 2009	Rakovnica - Rožňavské Bystré	1:1	Gól: M. Gejdoš
13. september 2009	Nižná Slaná - Rakovnica	3:0	
20. september 2009	Rakovnica - Mladost' Brzotín	3:0	Góly: F. Čapó, L. Fabián 2
27. september 2009	Čoltovo - Rakovnica	2:1	Gól: Ľ. Sedlák
4. október 2009	Rakovnica - Kečovo	2:1	Góly: F. Čapó, vlastný
10. október 2009	Slavošovce - Rakovnica	5:0	
18. október 2009	Rakovnica - Drnava	2:1	Góly: Š. Domik, T. Čapó v 1. polčase dostal červenú kartu F. Čapó
25. október 2009	Bohúňovo - Rakovnica	2:0	v poslednej minúte zápasu dostal červenú kartu L. Fabian
31. október 2009	Rakovnica - Pača	2:4	Góly: M. Gejdoš, I. Čižmár

Ľubo Sedlák